قرآن مجید

با
منتخب التفسیر تجدید نظر شده جناب آقای مهدی الهی قمشه ای

سورهٔ مائده

خدا بدینگونه آیات خود را برای شما بیان میکند شاید که شکر او بجای آرید (۸۹) ای اهل ایمان شراب و قمار
و بت پرستی و تیرهای گروبندی (که رسمی بود در جاهلیت) همه اینها پلید و از عمل شیطانست، از آن
البته دوری کنید تا رستگار شوید (۹۰) شیطان قصد آن دارد بوسیلهٔ شراب و قمار میان شما عداوت
و کینه برانگیزد و شما را از ذکر خدا و نماز باز دارد پس شما آیا از آن دست برمیدارید؟ (تا بفتنهٔ
شیطان مبتلا نشوید؟) (۹۱) و خدا و رسول خدا را اطاعت کنید و بترسید که هرگاه روی از
اطاعت خدا بگردانید: پس بر رسول جز آنکه به آشکار حکم خدا را ابلاغ کند تکلیفی نخواهد بود (۹۲)
بر آنان که ایمان آوردند و نیکوکار شدند باکی نیست (و مؤاخذه نشوند) در آنچه از مأکولات
خوردند هرگاه تقوی پیشه گرفته و ایمان (ثابت) آرند و کارهای نیک کنید (و اگر بر بیهٔ گناهی
افتادند) باز پرهیزکار شوند و ایمان آورند (و اگر دیگر بار لغزش کردند) باز پرهیزکار
و نیکوکار شوند که خدا نیکوکاران را دوست میدارد (۹۳) ای اهل ایمان خدا شما را بچیز
از صید میآزماید که در دسترس شما و تیرهای شما آیند تا معلوم گرداند که چه کس از خدا
در باطن میترسد (و صیدی که حکم به حرمت آن شده شکار نمیکنید) پس هر که از این پس از
حدود الهی تجاوز کند او را سخت عذاب دردناک خواهد بود (۹۴) ای گروه مؤمنان
در حال احرام صید را نکشید و هر کس آنرا عمداً کشت مثل آن صید را که به مثلیت آن
دو مؤمن عادل حکم کند بعنوان هدی بکعبه رساند یا چند مسکین را طعام دهد

یا معادلِ آن روزه بدارد (یعنی آن هدی را بقیمتِ طعام درآورده و بهر یک فقیر نیم صاع بدهد (صاع تقریباً
معادل یکمن تبریز است) یا اگر ندارد بعوض هر نیم صاع یکروز روزه بدارد) تا بچشد عقوبت مخالفتش را. خدا از گذشته
(یعنی صید دفعهٔ اول یا آنچه در جاهلیت کردید) درگذشت ولی هرکه دیگر بار بمخالفت بازگردد خدا از وی انتقام کشد (و
بار دوم کفاره از او نپذیرد) و خدا مقتدر است و از همه انتقام تواند کشید (۹۵) بر شما صید دریا و طعامِ آن (از انواع
ماهیان) حلال گردید تا شما و کاروانان از آن بهره‌مند شوید ولی صید بیابان تا زمانیکه مُحرِم هستید حرام است و بترسید از آن خدائی
که بازگشت شما بسوی او است (و بحسابِ نیک و بدِ خلق خواهد رسید) (۹۶) خدا کعبه را خانهٔ احرام (و حرمت) قرار داد:
(آن را واجب نمود) برای نگهبانیِ ایمان و اتحاد و حفظِ مصالحِ دین و دنیای مُسلمین و نیز ماه حرام را حرمت داد (برای آسایش از جنگ
و ترک کارزار) و نیز هدی و قلاید را (قربانی نشانه دار و بی نشانه) قرار داد تا بدانید که خدا بهرچه در آسمان و زمین است
آگاه است و خدا بهمه چیز دانا است (۹۷) (ای مردم) بدانید که هم عقابِ خدا بسیار سخت و دشوار است و هم خدا
بسیار بخشنده و مهربان است (۹۸) بر پیغمبر جز تبلیغ احکام الهی وظیفه‌ئی نیست و خدا میداند هرچه آشکار داشته
یا پنهان دارید (۹۹) بگو ای پیغمبر هرگز مردم پاک و ناپاک یکسان نخواهند بود هرچند در جهان بسیاری
پلیدان شما را بشگفت آرد. پس ای خردمندان، از خدا بترسید (و از صف پلیدان در زمرهٔ پاکان
درآئید) باشد که رستگار شوید (۱۰۰) ای اهلِ ایمان هرگز از چیزهائی مپرسید که اگر فاش گردد شما را بد آید
و غمناک میشوید و اگر پرسش آنرا هنگام نزولِ آیاتِ قرآن گذارید قرآن برای هرچه شما مصلحت بدانید بیان میسازد و خدا از عقاب
سؤالاتِ بیجای شما درگذشت که خدا بخشنده و بردبار است (۱۰۱) قومی پیش از شما هم سؤال از آن نمودند آنگاه که برایشان بیان شد بدان کافر شدند برای خدا (۱۰۲)

ذَوَا عَدْلٍ مِّنكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسَاكِينَ
أَوْ عَدْلُ ذَٰلِكَ صِيَامًا لِّيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ ۗ عَفَا اللَّهُ عَمَّا سَلَفَ ۚ وَ
مَنْ عَادَ فَيَنتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ﴿٩٥﴾ أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ
الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ ۖ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ
مَا دُمْتُمْ حُرُمًا ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩٦﴾ جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ
الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِّلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَائِدَ ۚ
ذَٰلِكَ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ
اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٩٧﴾ اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٩٨﴾ مَّا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ
وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٩٩﴾ قُل لَّا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ
الْخَبِيثِ ۚ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠٠﴾ يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِن تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْ وَإِن تَسْأَلُوا
عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبْدَ لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٠١﴾
قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿١٠٢﴾ مَا جَعَلَ اللَّهُ

بحیره و سائبه و وصیله و حام (۱ یعنی گوش شتر را شکافته آزاد کنند ۲ شتر را بند مطلق العنان آزاد کنند ۳ بچه هفتم
گوسفند را که نر باشد نذر بت ها کنند ۴ شتری را که ده شکم زاید بر آن سوار نشوند) حکمی مقرر نفرموده ولکن کافران (در جعل این احکام)
بر خدا دروغ بستند چه آنکه بیشتر آنان عقل را بکار نمی بندند (و امُوری برخلاف عقل و بدون فایده بلکه مضر بحال مردم جعل میکنند
که همه موهومات و خیالات جاهلانه است) (۱۰۳) و چون بآنها گفته شد بیائید از حکم کتابی که خدا فرستاده و از دستور رسول
او پیروی کنید. گفتند: آن دینی که پدران خود را بر آن یافتیم ما را کفایت است آیا باید (کورکورانه) از پدران خود در صورتیکه آنها مردم
جاهلی بوده و بحق راه نیافته باشند باز پیروی کنند؟ (۱۰۴) ای اهل ایمان شما ایمان خود را محکم نگاهدارید که اگر همه عالم
گمراه شوند و شما براه هدایت باشید زیانی (از کفر) آنها بشما نخواهد رسید. و بازگشت همه خلق بسوی خداست و همه
شما را (در قیامت) بدانچه کرده اید آگاه میسازد (یعنی بپاداش عملتان میرساند) (۱۰۵) ای اهل ایمان چون یکی
از شما را هنگام مرگ فرا رسید برای وصیت خود دو شاهد عادل را گواه گیرید از خودتان باشد یا از غیر خودتان که اگر در
سفر بشما مصیبت مرگ در رسد آن دو شاهد را نگاهدارند اگر از آنها بدگمانید. بعد از نماز آنها را سوگند دهید که
ما بحق شهادت میدهیم و برای شهادت خود هرگز بهائی نمیخواهیم هرچند شهادت بر خویشان ما باشد و گواهی
خود را برای خدا کتمان نخواهیم کرد که اگر کتمان شهادت کنیم البته از گنهکاران خواهیم بود (۱۰۶) اگر بر احوال
آن دو شاهد اطلاعی حاصل شد که مستوجب گناهی شده اند دو شاهد دیگر که احق (بارث یا شهادت)
باشند بجای آنها قیام کنند بخدا سوگند یاد کنند که شهادت ما راست تر از شهادت آن دو شاهد پیشین است
و ما اصلاً از حق تجاوز نکردیم تا ستمکار باشیم (۱۰۷) اینگونه که بیان شد نزدیکتر بآن است که هم شهادت را بر وجه خود ادا کنند

4118

مِن بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ وَلَٰكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ
عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ١٠٣ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا
إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا
أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ١٠٤ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُم مَّن ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ
مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ١٠٥ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ
ذَوَا عَدْلٍ مِّنكُمْ أَوْ آخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ
فَأَصَابَتْكُم مُّصِيبَةُ الْمَوْتِ تَحْبِسُونَهُمَا مِن بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيُقْسِمَانِ
بِاللَّهِ إِنِ ارْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا نَكْتُمُ
شَهَادَةَ اللَّهِ إِنَّا إِذًا لَّمِنَ الْآثِمِينَ ١٠٦ فَإِنْ عُثِرَ عَلَىٰ أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّا إِثْمًا
فَآخَرَانِ يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَوْلَيَانِ
فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِن شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَا إِنَّا إِذًا
لَّمِنَ الظَّالِمِينَ ١٠٧ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَن يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهِهَا أَوْ

وهم از اینکه باز (اوصیاء بروره) قسم را رد کنند بیمناک نباشند و از خدا بترسید و سخن حق را بشنوید که خدا مردم بدکار را
هدایت نخواهد کرد (۱۰۸) روزیکه خدا همهٔ پیغمبران را جمع گرداند و آنگاه آنانرا گوید چگونه امت از دعوت شما اجابت کردند؟
(ایمان آوردند یا عصیان کردند؟) پیغمبران گویند: خدایا ما نمیدانیم توئی که بباطن همه موجودات کاملاً دانائی
(۱۰۹) ای پیغمبر مردم را متذکر (حکایات عیسی و معجزات و حالات او) گردان که خدا عیسی مریم را گفت: بخاطر آر
نعمتی را که بتو و مادرت عطا کردیم آنگاه که ترا بتأیید روح قدسی توانا ساختیم که در گهواره با مردم سخن گفتی و آنگاه ترا تعلیم
کتاب و حکمت کردم و بتو علم تورات و انجیل را آموختیم و هنگامی که از گل شکل مرغی بامر من ساختی و در آن دمیدی:
تا بامر من مرغی گردید و آنگاه که کور مادرزاد و پیس را بامر من شفا دادی و مردگانرا بامر من از قبر بیرون آوردی
و آنگاه که دست ستم بنی اسرائیل را از سر تو کوتاه کردم آنگاه که تو با معجزات روشن بهدایت آنها آمدی
و کافران بنی اسرائیل (با انکار تو) گفتند: این معجزات عجیبه حیرت انگیز او جز سحری آشکار نخواهد بود (۱۱۰)
و یاد کن هنگامی که بحواریین وحی کردیم که بمن و رسول من ایمان آرید گفتند: ایمان آوردیم: خدایا گواه باش
که ما تسلیم امر توایم (۱۱۱) یاد آر هنگامیکه حواریین گفتند: ای عیسی مریم آیا خدای تو تواند که برای ما از آسمان مائده فرستد
عیسی در جواب گفت: اگر ایمان آورده اید از خدا بترسید (و هرگز در قدرت خدا یا در اجابت
دعای پیغمبر شک مکنید) (۱۱۲) حواریان گفتند (ما شک نکرده ایم لکن) میخواهیم از آن مائده آسمانی
تناول کنیم تا دلهای ما مطمئن شود (و بر یقین ما بیفزاید) تا براستی عهد های تو پی بریم و بر آن گواه
باشیم (۱۱۳) عیسی مریم گفت: بار الها ای پروردگار تو از آسمان بر ما مائده ئی فرست

يَخَافُوا أَنْ تُرَدَّ أَيْمَانٌ بَعْدَ أَيْمَانِهِمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاسْمَعُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٠٨﴾ يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أُجِبْتُمْ قَالُوا
لَا عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١٠٩﴾ إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ
نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَالِدَتِكَ إِذْ أَيَّدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ
النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَاةَ
وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنْفُخُ فِيهَا
فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ
الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنْكَ إِذْ جِئْتَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿١١٠﴾ وَإِذْ أَوْحَيْتُ
إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّنَا
مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾ إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ
أَنْ يُنَزِّلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾
قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا
وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ

عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ
وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٤﴾ قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ
بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٥﴾
وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ
إِلَٰهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي
بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي
نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ
أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ
فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾ إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾ قَالَ اللَّهُ هَٰذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ
جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ
ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٠﴾

جزوهٔ

۲۹

ر نشر خگر
تهرا - خیا. ر راه مهندس سیلة تلفن ره ۲۳
ر ر رشنبه منتشر میشود